

Yusuf Alabarda
yusufalabarda@gmail.com

İnsanlığa Silinmez İzler Bırakmak

TÜRKİYE’NİN PANDEMİ ESNASINDA GÖSTERDİĞİ BAŞARININ VE BÜYÜK BİR ÖZGÜVEN İLE SÜRDÜRDÜĞÜ KÜRESEL YARDIM FAALİYETLERİNİN TEMELİNDE, ÜLKENİN SIKINTILI BİR COĞRAFYA ÜZERİNDE HÜKÜM SÜREN DEMOKRATİK BİR DEVLET OLARAK KRİZ YÖNETİMLERİNE DAHA AŞINA OLUŞU VE BU DOĞRULTUDA SON 20 YILDIR ALTYAPISINI BÜYÜK BİR ÖZVERİ VE BAŞARI İLE HAZIRLAMASI YATMAKTADIR.

*Ümitsizliğin ardında nice ümitler var,
Karanlığın ardında nice güneşler var... (Rumi)*

Covid-19 salgını sonrasında artık hiçbir hususun pandemi öncesi durum gibi olmayacağına dair küresel ölçekte analizler yapıp bu konu enine boyuna ele alınırken, pandemi süresince farklı bir patern üzerinden uluslararası ilişkiler kalıbı geliştiren bir ülke ortaya çıktı: Türkiye

Türkiye, Covid-19 salgınının Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak ilan edilmesiyle birlikte bir taraftan kendi içindeki tedbirlere odaklanırken diğer yandan da küresel ölçekte ihtiyaç haline gelecek olan koruyucu kıyafet, ekipman ve tanı kitlerinin üretimine ağırlık vermeye başlayarak oldukça proaktif davrandı. Bu kapsamda ülke içerisindeki birçok özel sektöre ve kamuya ait üretim tesisi tüm üretimlerini bu planlama doğrultusunda salgına karşı koruyucu kıyafet ve ekipman üretimine tahsis etti.

Her ne kadar Türkiye’nin bu süreçte uluslararası arenada ciddi yoğunlukta bir yardım faaliyeti organize etmesi çeşitli medya organları ile siyaset mahfillerinde tartışılrsa da Türkiye’nin yardım

konusundaki cömertliği pandemi ile başlamış bir süreç değil. Farklı olan pandemi ile birlikte yapılan yardımların, konunun hassasiyet taşımasından dolayı daha fazla ilgiyi üzerine çekmiş olması.

Yardımların Mazisi

Küresel İnsani Yardım 2018 Raporu’na göre Türkiye 2017’de dünyada en çok insani yardım yapan ülke unvanını aldı ve bu unvanını pandemi sürecinde de sürdürdü. Örgütün raporlarına göre Türkiye 2017’de 8 milyar dolardan fazla insani yardım yaptı. Sıralamada Türkiye’yi ABD, Almanya, İngiltere ve Norveç gibi ülkeler takip etti. Türkiye’nin yardımlarından istifade eden ülkeler ise başta Suriye olmak üzere Somali’den Yemen’e, Filistin’den Irak’a ve Asya ülkelerinden Afrika içlerine kadar çok geniş bir coğrafyada birçok ülke oldu.

Konu daha tarihsel bir perspektiften ele alınırsa Türkiye’nin ortaya koyduğu bu cömert yaklaşımın kökeni Osmanlı’ya kadar uzatılabilir. İlk akla gelen ve kamuoyu tarafından da iyi bilinen Sultan Abdülmecid’in 1845-1852 arasında İrlanda’da ortaya çıkan

kıtlık sürecinde gemiler ile yaptığı yardımlardır. Keza Sultan İkinci Abdülhamit döneminde Halife sıfatı ile Endonezya’dan Güney Doğu Asya’ya, oradan da Afrika içlerine kadar yoğun yardım faaliyetleri yürütüldüğü tarihsel bir hakikattir. Bu tarihsel zaviyeden günümüz yardım rakamlarına bakıldığında Türkiye’nin pandemi sürecinde ortaya koyduğu yardım performansı çok da şaşırtıcı olmamalıdır.

Hakikatler

Türkiye’nin pandemi ile mücadele esnasında gerek ülke içinde ortaya koyduğu performans gerekse de uluslararası arenada ortaya koyduğu performans tüm dünya tarafından yakinen izlenen hatta zaman zaman manipüle edilmeye çalışılan bir husus oldu. Pandemi “Birlik” olarak siyaset sahnesinde yer alan Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri’nin birlikteliklerinin aslında şartlar namüsaıt bir hal aldığına nasıl pamuk ipliğine bağlı birliktelikler olduğunu ortaya çıkardı. İtalya’nın Almanya’ya yönelik olarak yaptığı eleştiriler, ülkelerin birbirlerinin sağlık malzemesi ve ekipman-

larına havalimanlarında el koyması bu süreçte yaşanan sıradan gelişmelerdendi.

Tüm bu yaşananlar karşısında Türkiye'nin kendi vatandaşlarından isteyenleri dünyanın her bir köşesinden toplayarak ülkeye getirmesi, karantina süreçlerini işletmesi ve salgında ortaya koyduğu olağanüstü başarı ve küresel yardım faaliyetlerini aslında bir bütün olarak okumak gereklidir.

Türkiye'nin pandemi esnasında gösterdiği başarının ve büyük bir özgüven ile sürdürdüğü küresel yardım faaliyetlerinin temelinde, ülkenin sıkıntılı bir coğrafya üzerinde hüküm süren demokratik bir devlet olarak kriz yönetimlerine daha aşına oluşu ve bu doğrultuda son 20 yıldır altyapısını büyük bir özveri ve başarı ile buna hazırlaması yatmaktadır. Türkiye bugün doğal afetlerden küresel

Uluslararası arenada daha adil bir düzenin ihdas edilmesinin zaruret kesbettiğini ortaya koyan ve bunu BM dahil hemen her platformda dile getiren ülkenin adı Türkiye... Bu çerçevede elini taşın altına koyan, yerkürede en fazla sığınmacı barındıran ve dünyada en fazla insani yardım yapan ülke olarak savunduğu ideali pratikte de ortaya koymaktadır.

ölçekteki pandemiye, düzensiz göç hareketlerinden terör ile verdiği mücadeleye kadar birçok noktada kriz yönetim kapasitesini olağanüstü geliştirmiş bir ülkedir. Bu süreçlerin tamamında devlet organizasyonu olarak öğrendiği gerçek ise tüm bu krizlerden çıkış yolunun küresel iş birliği ve dayanışma ile mümkün olabileceğidir. Aksi takdirde dünyanın pandemi ile olan mücadelesinde olduğu gibi açlıkla, doğal afetlerle, terörizm ve düzensiz göç hareketleriyle başa çıkabilmenin bedelinin çok ağır olduğu zaten yaşadığımız bir hakikatten ibarettir.

Daha Adil Bir Düzen

Küresel ölçekte Türkiye'nin yaptığı bu yardım faaliyetlerinin pandemi ile başlayan bir süreç olmadığını yukarıda rakamları ile birlikte vermiştik. Peki o zaman Türkiye'nin son 10 yılda yerküresinin tamamında ortaya koyduğu bu insan odaklı yardım faaliyetleri ne anlama gelmektedir?

Türkiye bugün başta bölgesinde olmak üzere tüm dünyada iki

 Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), başkent Tunus'taki Sahraaltı Afrikalı işçilere, Ramazan ayı dolayısıyla gıda yardımında bulundu. (8 Mayıs 2020)

farklı paradigmadan birinin öncülüğünü ısrarla sürdürmektedir. Bu paradigmalardan en başat olanı, kurulu olan düzenin değişmemesi gerektiğini savunan, her türden sömürü düzeninin dünyada ısrarlı bir şekilde korunmasını farklı kılıflar ile devam ettirme azminde olanıdır. Bu doğrultuda ortaya koyulan siyaset bir taraftan dünyada açlık, sefalet, iç çatışmalar, salgınlar, terörizm ve katliamlara yol açarken diğer taraftan bir kesimin de haksız bir refah artışına ve semirmesine yol açmaktadır ki bu süreç artık daha fazla sürdürülebilir değildir.

İşte tam bu noktada uluslararası arenada ve en başta kendi bölgesinde daha adil bir düzenin ihdas edilmesinin zaruret kesbettiğini ortaya koyan ve bunu Birleşmiş Milletler (BM) dahil hemen her platformda dile getiren ülkenin adı Türkiye'dir. Türkiye bu çerçevede elini taşın altına koyan, yerkürede en fazla sığınmacı barındıran ve dünyada en fazla insani yardım yapan ülke olarak savunduğu ideali pratikte de ortaya koymaktadır. Pandemi sürecindeki yardımları bu zaviyeden okumadığımız takdirde Türkiye'nin bu gayretlerini bir uluslararası şov olarak okumak her daim mümkün olabilir ve böyle okuyup konuyu bu şekilde yansıtan çok fazla uluslararası kalem mevcuttur.

Buna mukabil bu yardımları, daha adil bir dünya düzeni için Türkiye'nin ortaya koyduğu insani yardımlaşma ve dayanışma performansının bir parçası olarak okuduğumuzda ise pandemi sürecinde Türkiye'nin ortaya koyduğu sürecin bir bütünsellik çerçevesinde Türkiye açısından ne kadar olağan bir davranış olduğu rahatlıkla anlaşılabilir.

Ortak Vicdanın Gür Sesi

Eğer bugün dünyada ısrarlı bir şekilde "pandemi sonrasında dünyada hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı" doğrultusunda klişe görüşler sürekli bir şekilde kaleme alınarak dillendiriliyorsa, olaya tam da bu noktadan yaklaşılmalıdır. Nasıl ki pandemi ile mücadelede küresel ölçekte iş birliği olmadan virüsün yayılmasının önüne geçmek mümkün değilse, sağlıktan çevreye, terörizm ile mücadelede BM'de temsil ve karar alma süreçlerine kadar olaylar geniş

bir perspektifte ele alınmadığı sürece de dünyanın hiçbir köşesinde mutluluk ve refah içerisinde bir yaşam mümkün olamaz.

Türkiye pandemi sürecinde ortaya koyduğu yardımlaşma ve dayanışma çerçevesindeki bu faaliyetlerini önümüzdeki süreç içerisinde de devam ettirecektir. Zira Türkiye'nin kendi bölgesinde milyonlarca insanın gözü ve kulağı Türkiye'nin bu çerçevede yaptığı yardımlarda ve dile getirdiği söylemlerdedir. Başta Suriye olmak üzere kardeş coğrafyalar dediğimiz Balkanlardan Ortadoğu'ya, Kafkaslardan Afrika içlerine kadar geniş bir bölgede faaliyet gösteren Türkiye'nin geliştirdiği dayanışma modeli, bölgesinde birçok diktatörlüğü rahatsız etse dahi Kahire'nin sokağı da Riyad'ın caddeleri de Suriye'nin yetimleri de Türkiye'nin ortaya koyduğu bu yeni anlayışın sonuna kadar farkındadır.

Dolayısıyla Türkiye'nin ABD, İngiltere, İtalya ve İspanya gibi Batı ülkeleri başta olmak üzere Makedonya, Karadağ, Bosna Hersek, Kosova, Libya, Gürcistan, Pakistan ve hatta Kolombiya'ya kadar ulaştırdığı yardımları, muhasebe cetvelindeki basit bir rakam gibi okuyarak bu gayreti itibarsızlaştırmak yerine, insanlığın ortak vicdanının gür bir sesi olarak telakki etmek gerekmektedir. **İ**

**Balkanlardan
Ortadoğu'ya,
Kafkaslardan Afrika
içlerine kadar
geniş bir bölgede
faaliyet gösteren
Türkiye'nin ortaya
koyduğu dayanışma
modeli, bölgesinde
birçok diktatörlüğü
rahatsız etse
dahi Kahire'nin
sokağı da Riyad'ın
caddeleri de
Suriye'nin yetimleri
de Türkiye'nin
geliştirdiği bu yeni
anlayışın sonuna
kadar farkındadır.**